

4. няпэўнага займенніка з прыметнікам, азначальным займеннікам: але, яко видимъ, делаѣтъ то **хтось инный**, зычучи, штобъ якаякольвекъ искра огня до запалу нелюбови и ссоры въ сердцу вашего царского величества зоставала (АЗР, V, 25, 1637);

5. азначальнага займенніка *сам* з назоўнікам: с того домѣ **самъ пан** кривдѣ кому ѣчинил (Ст. 1588, 116), **сама злость** строфуеъ злосливого и осуждаеъ (Каліст., I, 14 б), знову его навѣдил **корол сам** (36., 107, 169);

6. інфінітыва з дзеясловамі, якія:

1) абазначаюць пачатак, працяг або канец дзеяння: поиде... витовтъ къ граду вилни... и **поча добывати** кривого города (Віл., 447), назавтрѣе в понеделокъ **почьнуть... судити** (Ст. 1566, 52 б), Костенътинъ, наехавъши ночью з людъми, и **почаль** Зенка **имати**, и хотелъ его згубити (КЗ, 470, 1448);

2) выражаюць мадальна-валявыя адценні: Позналь^s, воль властела^л своего, и осель **ясли** пана своего. **Хочешъ ведати**, же **са** и птаховъ безрозъмѣйшими найдѣмо (Каліст., I, 152), они же чиначи некоторы дивы **хотели бы штвести** людей **шт** гсда бога (Скар., ДЗ, 29), Костенътинъ, наехавъши ночью з людъми, и **почаль** Зенка **имати**, и **хотель** его **згубити** (КЗ, 470, 1448);

7. інфінітыва з прыметнікам, безасабова-прэдыкатывым словам: сѣдъ и милосердые и веру. лечъ тое **потребно чинити**, а оныхъ не оставляти (Цяп., 32 б), **рад се напивати** кга^ддашъ не помалу але и дужо скакати (36. 107, 128 б), **вчи** мои **рады видѣти** вѣрных на земли, абы седѣли со мною (Пс. XVII, 104).

Пералічаныя віды сінтаксічна непадзельных словазлучэнняў паказваюць, што ў помніках старабеларускага пісьменства розных жанраў гэты тып сінтаксічных канструкцый ужываўся шырока. Такія словазлучэнні выконвалі ролю аднаго члена сказа.

Бібліяграфічны спіс

1. Гістарычны слоўнік беларускай мовы: у 37 вып. / НАН Беларусі, Ін-т мовазнаўства; пад. рэд. А. М. Булыкі. – Мінск : Беларус. навука, 1982–2017.

АБ КРЫНІЦАХ ПАРАЎНАЛЬНАГА ВЫВУЧЭННЯ ЛЕКСІКІ СТАРАБЕЛАРУСКАЙ І СТАРАРУСКАЙ МОЎ

Н. В. Паляшчук (Мінск, Беларусь)

Наяўныя ў беларускім дыяхранічным мовазнаўстве гісторыка-лінгвістычныя даведнікі, у першую чаргу фундаментальны «Гістарычны слоўнік беларускай мовы» ў 37 выпусках (1982–2017 гг.), з’яўляюцца надзейнымі крыніцамі фактычнага матэрыялу для правядзення разнапланавых лексікалагічных даследаванняў, у тым ліку і для параўнальнага вывучэння беларускай і рускай моў XIV–XVIII стст. (з прыцягненнем адпаведных рускіх слоўнікаў).

Ключавыя словы: гістарычная лексікалогія; гістарычная лексікаграфія; гістарычны слоўнік; старабеларуская мова; стараруская мова.

Кола актуальных задач параўнальнага вывучэння беларускай і рускай моў XIV–XVIII стст. звязана з вызначэннем і сістэматызацыяй іх слоўным

фондзе лексікі агульнаславянскага і агульнаўсходнеславянскага паходжання і ўласных утварэнняў, з канкрэтызацыяй яе колькаснага і якаснага саставу, з характарыстыкай канвергентна-дывергентных працэсаў у старабеларускай і старарускай лексічных сістэмах; таксама патрабуюць удакладнення і верыфікацыі даныя адносна кантактавання гэтых блізкароднасных моў, іх уплыву адна на адну на працягу стагоддзяў і яго выніку – запазычанняў; важным застаецца пытанне аб шляхах і спосабах пранікнення слоў з іншых славянскіх і неславянскіх моў, іх фанетычнай, марфалагічнай, семантычнай адаптацыі ў старабеларускім і старарускім слоўніку і г.д.

Надзейнымі і дакладнымі крыніцамі фактычнага матэрыялу пры ажыццяўленні разнапланавых лексікалагічных даследаванняў сёння выступаюць вядомыя фундаментальныя гісторыка-лінгвістычныя даведнікі – «Словарь русского языка XI–XVII вв.», «Словарь древнерусского языка (XI–XIV вв.)», работа над якімі пакуль працягваецца, і завершаны «Гістарычны слоўнік беларускай мовы».

«Гістарычны слоўнік беларускай мовы» – першае і адзінае ў беларускай і славянскай гуманітарнай навуцы лексікаграфічнае выданне, у якім з максімальнай паўнатой прадстаўлена апісанне слоўнага запаса старабеларускай літаратурна-пісьмовай мовы. У 37 выпусках слоўніка (1982–2017 гг.) [8] лексікаграфічную апрацоўку атрымалі прыблізна 75 000 слоў рознай часцінамоўнай прыналежнасці, адлюстраваных у тэкстах дзелавага, свецка-мастацкага і рэлігійнага зместу (вядомых на час стварэння картатэкі слоўніка).

Лексікаграфаваны вучонымі фактычны матэрыял неаднародны ў адносінах да генетычнай характарыстыкі: вызначаюцца лексічныя адзінкі спрадвечна беларускага і іншамоўнага паходжання.

Так, у складзе спрадвечна беларускай лексікі вылучаюцца агульнаславянскія і агульнаўсходнеславянскія словы, прыналежаць да ўсіх самастойных і службовых часцін мовы: *берегъ, болото, богъ, борть, вина, воевода, воля, врьдъ, голова, дань, день, дворъ; живый, зеленый, низкий, новый, первый, худый, чистый; бити, говорити, думати, ловити, платити, служити, судити, чинити, читати; два, три, пять, шесть, семь, сто; такъ, тамъ, твердо, теперь, чисто; я, вы, мы, онъ, себе; а, и, на, не* і інш. Семантычны аб'ём лексем, якія адносяцца да самастойных часцін мовы, дастаткова падрабязна апісаны ў манаграфіях [гл., напрыклад, 7, с. 9–51; 13, с. 142–157], а таксама ў дысертацыях, прысвечаных шматаспектнаму даследаванню тэматычных груп лексікі старабеларускай літаратурна-пісьмовай мовы.

Уласнабеларуская лексіка, прадстаўленая ў гістарычным слоўніку, па водле А. М. Булыкі [3, с. 15], выразна падзяляецца на некалькі груп. Першая група ўключае словы агульнаславянскага і агульнаўсходнеславянскага паходжання, «якія паступова абмежавалі арэал свайго распаўсюджвання беларускай тэрыторыяй, а на іншых усходнеславянскіх землях аказаліся па сутнасці забытымі або ўспрымаліся як устарэлыя ці вузкалакальныя лексічныя адзінкі» [3, с. 15], напрыклад, *вежа, краина, поспехъ, селянинъ, туга;*

кликати, належати, робити, чаровати і інш. Вучоным адзначана шырокае выкарыстанне такіх слоў Францыскам Скарынам з мэтай зрабіць мову сваіх выданняў больш зразумелай простаму чытачу: *кропля, лытка, промень, струмень, горшый, лепшый, ховати* і інш. [13, с. 333]. Пераклады Бібліі Францыска Скарыны, увайшла ў спіс крыніц слоўніка, хоць адначым, першапачаткова ў нашых даследчыкаў была асцярога, каб гістарычны слоўнік праз прадстаўленасць у ім лексічных сродкаў з выданняў беларускага першадрукара не ператварыўся ў беларуска-царкоўнаславянскі слоўнік; А. І. Жураўскі ўзгадваў і меркаванне, якое яму ў прыватным парадку выказаў чэшскі мовазнавец акадэмік Б. Гаўранак, адносна ўключэння ў слоўнік тых Скарынавых царкоўнаславянізмаў, што атрымалі прадстаўленасць у старабеларускай мове пасля Францыска Скарыны [10, с. 144]. Пазней А. М. Булыкам была пацверджана і абгрунтавана абавязковасць лексікаграфічнай апрацоўкі слоўнага фонду Францыска Скарыны [5]. І. У. Будзько адзначыла высокую ступень рэпрэзентацыі ў «Гістарычным слоўніку беларускай мовы» лексічных адзінак з перакладаў Францыска Скарыны і прышла да вываду, што «моўная мадэль, прапанаваная беларускім першадрукаром, была ў рэчышчы літаратурна-пісьмовай традыцыі старабеларускай мовы сакральнай сферы выкарыстання» [2, с. 121]. Другая група прадстаўлена агульнаславянскімі і агульнаўсходнеславянскімі лексічнымі адзінкамі, якія перааформіліся па фанетычных законах народна-гутарковай беларускай мовы і адлюстравалі такія яе асаблівасці, як, напрыклад, зацвярдзенне шыпячых і р (*бчолы, дарыти, жыто*), поўнагалоссе (*волость, головный, соромотити*), пераход в у у (*удова, унуць, упадаючий*), з'яўленне прыстаўных галосных і зычных (*ильвица, возеро*), дзеканне / цеканне (*дзяцко, цесть*) і інш. У трэцяй групе аб'яднаны словы, утвораныя ад агульнаславянскіх / агульнаўсходнеславянскіх каранёў пры дапамозе беларускіх словаўтваральных сродкаў. Напрыклад, пры ўтварэнні назоўнікаў суфіксальным спосабам пераважалі суфіксы *-к-* (*бабка, болотко, частка*), *-окь* (*датокь, домокь, мостокь*), *-никь* (*десятникь, житникь, звонникь*), *-овникь* (*бобровникь, миловникь, солодовникь*), *-ость* (*великость, единость, любовь*), *-арь* (*золотарь, орарь*), *-иц-, -ниц-* (*землица, житница*) і інш. Прыставачны спосаб утварэння ўласнабеларускіх слоў рэпрэзентуюць найбольш поўна дзеясловы, утвораныя з дапамогай прыставак *вы-* (*выжити, выкладати, выслободити*), *за-* (*забити, зазвати, заступити*), *до-* (*догледати, дознати, доорати*), *по-* (*помножити, поранити, послышати*), *од-* (*одо-*) (*одбыти, одослати, одступити, одсудити*), *з-* (*збити, звездати, звести*) і інш. Спосабам складання¹ ўтвараліся назоўнікі, прыметнікі, дзеепрыметнікі, лічэбнікі.

¹ Услед за М. Р. Прыгодзічам мы не адрозніваем пры вылучэнні дэрывацыйных мадэлей уласна складанні і суфіксальнаскладаня словы, паколькі «ў помніках старабеларускага пісьменства пераважная большасць словаўтваральных мадэлей уяўляе сабой няпоўныя лексічныя лакуны, у якіх адсутнічаюць (хоць гіпатэтычна і практычная яны могуць існаваць) многія

Сярод іх частотнасцю вызначаюцца, напрыклад, складанні з першым кампанентам *выш-, вышей-* (*вышписаный, вышейписаный, вышшейписаный*), *ново-* (*нововделати, новоделаный, новоседь*), *пол-, полу-* (*полкопы, полуволоць, полумерь*) і інш. Шляхам субстантывацый ўтвораны тыповыя найперш для помнікаў дзелавага прызначэння абазначэнні штрафаў і плацяжоў (*бобровое, бочечное, вписное, головное, мясное, оглядное, памятное, пишное, подводное, побережное, поколодное, поличное* і пад.), якія лічацца лакальнымі (ці ўласнабеларускімі) новаўтварэннямі.

У «Гістарычным слоўніку беларускай мовы» прыкметнае месца займае лексіка іншамоўнага паходжання, сярод якой вылучаюцца 1) запазычаныя з польскай, лацінскай, нямецкай, грэчаскай, літоўскай, венгерскай, чэшскай, раманскіх і цюркскіх моў (*валька, столец, артыкуль, ветовати, бурмистрь, голдовати, каноникъ, монастырь, дякло, пуня, кордь, обователь, ручница, аркабузь, боть, колнеръ, нишань, улусь* і інш.). Найбольш лексічных адзінак (па падліках А. М. Булыкі, колькасць іншамоўных слоў складае лік 3635 [6, с. 202]) запазычана з польскай, лацінскай, нямецкай моў, далей па ўбываючай ступені размяшчаюцца словы цюркскага, грэчаскага, раманскага, літоўскага, венгерскага і чэшскага паходжання; 2) экзатызмы – словы, якія падвергліся толькі частковай, як правіла, фанетыка-марфалагічнай адаптацыі (*динарь, литра*); 3) іншамоўныя ўкрапанні – лексічныя сродкі, якія ўспрымаюцца як іншародныя элементы (*деликтумъ, кглория, лехамъ*).

Акрамя «Гістарычнага слоўніка беларускай мовы», для дасягнення пастаўленых даследчых задач карыснымі будуць і наступныя даведнікі:

«*Даўнія запазычаныя беларускай мовы*» (1972, аўтар-складальнік А. М. Булыка) [4]; даведнік змяшчае каля 4000 слоўнікавых артыкулаў, у структуру якіх уваходзіць загаловачнае слова, тлумачэнне яго значэння, паралелі слова з іншых моў, экзэмпліфікацыя, дэрываты;

«*Слоўнік мовы Скарынь*» (1977–1994, аўтар-складальнік У. В. Анічэнка) [18] лічыцца першым у беларускай гістарычнай лексікаграфіі слоўнікам мовы аднаго аўтара. У тамах 1, 2 выдання тлумачыцца каля 9 500 слоў-апелятываў, у томе 3 разглядаецца анамастычная лексіка. Слоўнікавыя артыкулы пабудаваны па традыцыйнай схеме; не даецца дэфініцыя слоў, якія без значных змяненняў ужываюцца ў сучаснай беларускай мове; ілюстрацыйны матэрыял прыводзіцца са спрашчэннем графікі і арфаграфіі выданняў першадрукара;

«*Старабеларускі лексікон*» (1997, аўтары-складальнікі М. Р. Прыгодзіч, Г. К. Ціванова) [16] з’яўляецца падручным перакладным слоўнікам, што ўтрымлівае старабеларускія лексічныя адзінкі (больш за 6 000 слоў і рэестравых выразаў), якія ў сучаснай беларускай літаратурнай мове маюць іншыя адпаведнікі. У слоўнікавых артыкулах прадстаўлена слова і яго дэфініцыя:

дэрывацыйныя адзінкі. Варта ўлічваць і тое, што ў старабеларускай мове многія кампазіты не мелі адзінага члянэння» [17, с. 35].

вата рыбалоўная снасць; **забой I** забойства; **забой II** майстэрня для вырабу воску; **забой III** запор, прыстасаванне для запірання варот;

«*Рэлігійны слоўнік старабеларускай мовы*» (2003, аўтар-складальнік І. У. Будзько) [1] уключае каля 4 000 слоўнікавых артыкулаў, у якіх раскрываецца семантыка, этымалогія рэлігійных тэрмінаў старабеларускай літаратурна-пісьмовай мовы. Акрамя загаловачнага слова, граматычнай характарыстыкі, раскрыцця значэння і звестак аб паходжанні слова частка слоўнікавых артыкулаў утрымлівае экзэмпліфікацыю з помнікаў старабеларускай пісьменнасці, а таксама звесткі аб прадстаўленасці лексем у сучаснай беларускай мове;

«*Падручны гістарычны слоўнік субстантыўнай лексікі*» (2013, аўтары-складальнікі І. У. Будзько, А. М. Булыка, Н. В. Паляшчук, Г. У. Федарэнка, Э. В. Яромленка) [14] змяшчае больш за 24 000 назоўнікаў старабеларускай літаратурна-пісьмовай мовы. У слоўнікавых артыкулах падаецца загаловачнае слова, тлумачэнне яго значэння, экзэмпліфікацыя, напрыклад: **Гетмановая** – жонка гетмана: біла намъ чоломъ воеводиная Троцкая, гетмановая наша навышшая (АЗР, II, 191, 1528); **Колоколь** – 1) звон: зазвонили в колоколь (Увар., 108); 2) гира: послали есмо Коурила к вамъ по колоколы и по скалвы (ПГ, I, 148, 1441). У дадатку да слоўніка зафіксавана каля 1 000 субстантываў – назваў плямён, народнасцей, прадстаўнікоў рэлігійных плыней і інш.;

«*Кароткі гістарычны слоўнік беларускай мовы*» (2015, аўтар-складальнік А. М. Булыка) [12] адлюстроўвае лексічныя сродкі, якія ў XIV – пачатку XVIII ст. ужываліся ў розных сферах жыцця беларускага народа. Пры фарміраванні рээстра слоўніка і распрацоўцы слоўнікавых артыкулаў улічвалася перш за ўсё наяўнасць слова ў мове канцылярска-юрыдычных дакументаў і арыгінальных твораў тагачаснай свецкай літаратуры. З пісьмоўных крыніц іншых жанраў матэрыял прыцягваўся з пэўнымі абмежаваннямі. Загаловачныя словы тлумачацца часцей за ўсё праз падбор адпаведных лексічных эквівалентаў або радоў сінонімаў сучаснай беларускай мовы (**Азаръ** *капытнік*; **Бутынокъ** *здабыча, трафей*) або апісальна (**Доломанъ** *кароткі мужчынскі плашч, падшыты футрам*). Вытворныя словы размяшчаюцца ў адным слоўнікавым артыкуле са словам, ад якога ўтвораны;

слоўнікі мовы асобных старабеларускіх твораў, напрыклад, «Александрый» (пачатак XVII ст.), «Вісліцкага статута», «Трыбунала абывацелям Вялікага Княства Літоўскага», што існуюць як рукапісныя слоўнікі-дадаткі адпаведна да дысертацый А. С. Дзядовай [9, с. 141–351], В. Э. Зіманскага [11, с. 138–233], Н. В. Паляшчук [15, с. 130–198]. Слоўнікавыя артыкулы ўтрымліваюць загаловачнае слова, указанне на яго часцінамоўную прыналежнасць, раскрыццё яго значэння, цытату з вивучанага помніка.

Такім чынам, сёння ў беларускім мовазнаўстве маецца дастатковая факталагічная база для правядзення шматаспектных даследаванняў па дыяхранічнай лексікалогіі, у тым ліку і для параўнальнага аналізу беларускай

і рускай моў XIV–XVIII стст. (зразумела, з прыцягненнем адпаведных рускіх гісторыка-лінгвістычных даведнікаў). Атрыманыя ў ходзе такога вывучэння вынікі істотныя для ўдакладнення ўнутранай і знешняй гісторыі беларускай і рускай моў, для выяўлення агульнага і адметнага ў фарміраванні, станаўленні і функцыянаванні іх лексічных і фразеалагічных сістэм, для апісання і кваліфікацыі вынікаў міжмоўнага і – шырэй – міжкультурнага ўзаемадзейнення і ўзаемаўплыву.

Бібліяграфічны спіс

1. Будзько, І. У. Рэлігійны слоўнік старабеларускай мовы / І. У. Будзько. – Баранавічы: Баранавіц. узбуйн. друкарня, 2003. – 260 с.
2. Будзько, І. У. Адлюстраванне лексікі і тэкставых ілюстрацый з перакладаў Францыска Скарыны ў «Гістарычным слоўніку беларускай мовы» (вып. 1–37, Мінск, 1982–2017) / І. У. Будзько // Слово и словарь = Vocabulum et vocabularium: сб. науч. материалов / Нац. акад. наук Беларусі, Центр исслед. белорус. культ., языка и лит., Ин-т языкознания; редкол.: И. Л. Копылов (гл. ред.) [и др.]. – Минск, 2017. – С. 120–123.
3. Булыка, А. М. Гістарычны слоўнік беларускай мовы / А. М. Булыка // Беларускае слова: гісторыя і сучаснасць: зб. арт. па матэрыялах навук. чытанняў, прысвеч. памяці праф. Аркадзя Іосіфавіча Жураўскага, Мінск, 27 кастр. 2009 г. / Беларус. дзярж. ун-т, пад агул. рэд. М. Р. Прыгодзіча. – Мінск, 2010. – С. 13–20.
4. Булыка, А. М. Даўнія запазычаныя беларускай мовы / А. М. Булыка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1972. – 384 с.
5. Булыка, А. М. Лексіка выданняў Ф. Скарыны як крыніца гістарычнага слоўніка беларускай мовы / А. М. Булыка // Дыялекталогія і гісторыя беларускай мовы: матэрыялы Міжнар. навук. канф., Мінск, 15–16 крас. 2008 г. / Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т мовы і літ.; навук. рэд. Л. П. Кунцэвіч, Н. В. Паляшчук. – Мінск, 2008. – С. 7–11.
6. Булыка, А. М. Лексічныя запазычаныя ў беларускай мове XIV–XVIII стст. / А. М. Булыка. – Мінск: Навука і тэхніка, 1980. – 256 с.
7. Гістарычная лексікалогія беларускай мовы / А. Я. Баханькоў [і інш.]; рэд. А. Я. Баханькоў, А. І. Жураўскі, М. Р. Суднік. – Мінск: Навука і тэхніка, 1970. – 339 с.
8. Гістарычны слоўнік беларускай мовы: у 37 вып. – Мінск: Беларус. навука, 1982–2017. – 37 вып.
9. Дзядова, А. С. Лексіка «Александрый» (на матэрыяле старабеларускага перакладу пачатку XVII ст.): дыс. ... канд. філал. навук: 10.02.01 / А. С. Дзядова. – Мінск, 2001. – 351 л.
10. Журавский, А. И. О подготовке словаря старого белорусского языка / А. И. Журавский // Вопр. языкознания. – 1963. – № 4. – С. 142–145.
11. Зіманскі, В. Э. Мова беларускай пісьменнасці ранняга перыяду (на матэрыяле Вісліцкага статута XV ст.): дыс. ... канд. філал. навук: 10.02.01 / В. Э. Зіманскі. – Мінск, 2002. – 233 л.
12. Кароткі гістарычны слоўнік беларускай мовы / склад. А. М. Булыка. – Мінск: Беларус. навука, 2015. – 1038 с.
13. Лексіка старабеларускай літаратурна-пісьмовай мовы XIV – сярэдзіны XVI ст. / І. У. Будзько [і інш.]; Нац. акад. навук Беларусі, Цэнтр даслед. беларус. культуры, мовы і літ., Ін-т мовазнаўства. – Мінск: Беларус. навука, 2016. – 558 с.

14. Падручны гістарычны слоўнік субстантыўнай лексікі: у 2 т. / І. У. Будзько [і інш.]; рэд. А. М. Булыка. – Мінск : Беларус. навука, 2013. – 2 т.
15. Паляшчук, Н. В. Мова «Трыбунала» (1586): дыс. ... канд. філал. навук: 10.02.01 / Н. В. Паляшчук. – Мінск, 1999. – 198 л.
16. Прыгодзіч, М. Р. Старабеларускі лексікон / М. Р. Прыгодзіч, Г. К. Ціванова. – Мінск : Беларус. выд-ва «Хата», 1997. – 175 с.
17. Прыгодзіч, М. Р. Словакладанне ў беларускай мове / М. Р. Прыгодзіч. – Мінск : БДУ, 2000. – 225 с.
18. Слоўнік мовы Скарыны: у 3 т. / склад. У. В. Анічэнка. – Мінск : Вышэйш. шк., 1977–1994. – Т. 1–3.

ОСНОВНЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ СУБКОНЦЕПТА «УЯЗВИМЫЙ ЧЕЛОВЕК» В РОМАНЕ А. ПЛАТОНОВА «СЧАСТЛИВАЯ МОСКВА»

Е. Н. Путрич (Минск, Беларусь)

В рамках лингвокогнитивного подхода разработана полевая структура концепта (Е. С. Кубряков, З. Д. Попова, И. А. Стернин, В. Н. Телия и др.), которая включает чувственный образ, информационное содержание и интерпретационное поле. В данной статье предпринимается попытка описания интерпретационного поля концепта «уязвимость», а конкретно – его структурной части «уязвимый человек» на материале романа А. Платонова «Счастливая Москва».

Ключевые слова: концепт; субконцепт; «уязвимый человек»; составляющие концепта; интерпретационное поле.

Образ и содержание как относительно структурированные сущности художественного текста в совокупности образуют информационное поле, которое «как воздух, пронизывает концепт, наполняет его, заполняет «место» между его структурными компонентами» и может быть описано как перечисление соответствующих признаков [3, с. 79].

Целью данной статьи является описание интерпретационного поля концепта «уязвимость», а конкретно – его структурной части «уязвимый человек», репрезентированного в произведении А. Платонова «Счастливая Москва». В процессе исследования было установлено, что собирательный «портрет» уязвимого человека складывается через характеристику главной героини Честновой Москвы Ивановны и др. персонажей – Божко, Комягина, Самбикина, Сарториуса. При этом писатель чаще дает отрицательную характеристику человеческой уязвимости. Рассмотрим составляющие данного концепта.

Признак ‘недостаток’ вербализуется в следующем предложении: *Ей казалось, что отец звал ее Олей, но она в этом не была уверена и молчала, как **безымянная**, как тот погибший ночной человек.* Отсутствие имени у человека – серьезный недостаток в обществе, так как, именуя человека, мы идентифицируем его среди остальных. Хотя А. Платонов считает иначе: – **Имя – ничто**, – сказал прохожий. – *Важен точный адрес и фамилия, и то мало: надо предъявить документ.*